

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžk/31/2018
Identifikačné číslo spisu: 1016202691
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1016202691.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, so sídlom Tulčík 310, IČO: 31 303 862, zastúpený: JUDr. Iveta Rajtáková, advokátka so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľudovíta Štúra 1, Bratislava, za účasti: 1. Alpine Oil and Gas, s.r.o., so sídlom Karadžičova 16, Bratislava, IČO: 36 702 722, 2. Societatea Nationala de Gaze Naturale „ROMGAZ“ S.A., organizačná zložka Bratislava, so sídlom Karadžičova 16, Bratislava, IČO: 44 465 734, 3. JKX Slovakia B.V., organizačná zložka, so sídlom Boženy Nemcovej 8, Bratislava, IČO: 44 349 459, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného - listu č. 52247/2016 (2) sp.zn. 7738/2016-9.2 zo dňa 29. septembra 2016, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/304/2016-186 zo dňa 11. júla 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/304/2016-186 zo dňa 11. júla 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) uznesením č.k. 1S/304/2016-186 zo dňa 11. júla 2018 postupom podľa § 99 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“ zastavil konanie o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného - listu č. 52247/2016 (2) sp.zn. 7738/2016-9.2 zo dňa 29.09.2016. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 170 písm. b/ S.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov konania ich náhradu nepriznal.

2. V odôvodnení napadnutého uznesenia správny súd uviedol, že rozhodnutím č.sp. 5020/2016-7.3 č.z. 32017/2016 zo dňa 07.06.2016 orgán verejnej správy prvého stupňa rozhodol o zmenšení rozlohy a predĺžení doby platnosti prieskumného územia Medzilaborce - ropa a horľavý zemný plyn pre držiteľov prieskumného územia (ďalší účastníci konania 1, 2, 3) na vykonávanie ložiskového geologického prieskumu vyhradených nerastov: ropa a horľavý zemný plyn v etape vyhľadávacieho ložiskového prieskumu o 5 rokov, a to do 01.08.2021. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dňa 28.08.2016 rozklad, ktorý žalovaný preskúmal v zmysle § 61 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len

„Správny poriadok“) a dospel k záveru, že podanie žalobcu nie je možné posudzovať ako rozklad, nakoľko nebolo podané účastníkom konania. Žalobca bol právoplatne vylúčený z konania o určení prieskumného územia rozhodnutím ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 6422/2016-9.2 (14/2016-rozkl.), 39044/2016 (2) zo dňa 13.7.2016 v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu č. 5020/2016-7.3, 28125/2016 zo dňa 18.05.2016. Podľa krajského súdu po doručení správnej žaloby bolo jeho primárnou úlohou skúmať, či sú v konaní splnené procesné podmienky konania, ktorých splnenie predstavuje predpoklad pre meritórne rozhodovanie o podanej správnej žalobe a pre naplnenie účelu správneho súdnictva, ktorým je poskytnutie ochrany právam a právom chráneným záujmom fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy tak, ako to predpokladá čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej uviedol, že pod pojmom procesné podmienky konania možno rozumieť zákonom stanovené požiadavky, ktorých absencia spôsobuje, že správny súd má povinnosť začaté konanie ukončiť bez toho, aby sa v konaní zaoberal nárokom žalobcu vo veci samej. Správny súd je povinný v konaní ex offio skúmať splnenie procesných podmienok, pričom ich absencia môže mať v závislosti od povahy tohto nedostatku povahu odstrániteľnej alebo neodstrániteľnej vady konania. Ak správny súd pri skúmaní procesných podmienok dospeje k záveru, že ide o taký nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, správny súd v závislosti od povahy nedostatku procesnej podmienky správnu žalobu odmietne (v zmysle § 98 S.s.p.) alebo konanie zastaví (v zmysle § 99 S.s.p.). Poukázal na ust. § 22 ods. 6 zákona č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon), v zmysle ktorého na návrh držiteľa prieskumného územia môže ministerstvo prieskumné územie zrušiť alebo zmeniť; zmenou prieskumného územia je zväčšenie alebo zmenšenie jeho rozlohy. V nadväznosti na to správny súd z vykonaného skúmania správnej žaloby, z vyjadrení žalovaného a najmä z doplnujúceho vyjadrenia žalovaného zo dňa 21.06.2018 zistil, že dňa 18.06.2018 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie geológie a prírodných zdrojov, odboru štátnej geologickej správy č.s. 6111/2018-5.3 č.z. 27406/2018 zo dňa 25.05.2018, ktorým ministerstvo rozhodlo na žiadosť držiteľov prieskumného územia o zrušení prieskumného územia Medzilaborce - ropa a horľavý zemný plyn, ktoré bolo kľúčové pri rozhodovaní v administratívnom konaní. S ohľadom na uvedenú novú právnu skutočnosť, sa krajský súd stotožnil s názorom žalovaného (vyjadrenie zo dňa 21.06.2018), že zrušením prieskumného územia sa stalo bezpredmetným aj rozhodovanie o zmene, čo má v tomto prípade za následok, že odpadol predmet konania, lebo prieskumné územie Medzilaborce - ropa a horľavý zemný plyn, ktoré bolo základom napadnutého rozhodnutia, už zaniklo a neexistuje. Uvedená nová právna skutočnosť zároveň privodzuje, že napadnuté rozhodnutie nemôže zakladať, meniť alebo inak zrušiť oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo ktorým môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb a právnických osôb priamo dotknuté.

3. Správny súd v tejto súvislosti podotkol, že spôsobilým predmetom prieskumu v správnom súdnictve je len také rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka. Keďže v čase rozhodovania o správnej žalobe už neexistovalo zakladajúce rozhodnutie viažuce sa na prieskumné územie Medzilaborce - ropa a horľavý zemný plyn pre držiteľov prieskumného územia, nakoľko bolo toto rozhodnutie v priebehu prieskumného konania o zmene základného rozhodnutia zrušené, účinky napadnutého rozhodnutia zanikli a odpadol dôvod na pokračovanie i v tomto konaní. Krajský súd taktiež poukázal na konštantnú judikatúru súdov Slovenskej republiky, v zmysle ktorej v obdobných skutkových a právnych veciach Ústavný súd Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako aj Krajský súd v Bratislave, konania z dôvodu, že odpadol dôvod konania zastavili. Ide napr. o rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 9/2016-18, sp.zn. III. ÚS 875/2016-41, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Sžo/86/2015 zo dňa 25.05.2015, sp.zn. 8Sžo/74/2014 zo dňa 21.07.2016, sp.zn. 6Sžo/116/2015 zo dňa 27.07.2016, sp.zn. 7Sžo/41/2016 zo dňa 14.12.2017, sp.zn. 2Sžo/117/2015 zo dňa 26.07.2017, rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 1S/272/2014 zo dňa 18.02.2016, sp.zn. 6S/243/2016 zo dňa 13.07.2017, sp.zn. 1S/298/2017 zo dňa 22.2.2018.

4. Záverom poznamenal, že žalobca bol právoplatne vylúčený z konania o určení prieskumného územia rozhodnutím ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 6422/2016-9.2 (14/2016-rozkl.), 39044/2016 (2) zo dňa 13.07.2016 v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu č.

5020/2016-7.3, 28125/2016 zo dňa 18.05.2016. No i za predpokladu, že ak by bol aj žalobca účastníkom konania, prípadné zrušenie rozhodnutia žalovaného by nepredstavovalo pre žalobcu ako účastníka konania reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech, ale naopak bolo by v rozpore so zásadou materiálnej pravdy, aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Je povinnosťou tak súdu, ako aj správneho orgánu zásadu zisťovania skutočného stavu veci uplatňovať súčasne so zásadou hospodárnosti tak, aby nedochádzalo k zbytočnému predlžovaniu konania a aby sa neprimerane nezvyšovali náklady konania. Iný výklad zákona by smeroval len k formálnemu zopakovaniu konania o odvolaní/rozklade bez toho, aby umožňovalo účastníkovi konania reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore aj zo zásadou hospodárnosti správneho konania, ktorá je zakotvená v § 3 ods. 3 Správneho poriadku.

5. Vzhľadom na vyššie uvedené, poukazujúc na novú právnu skutočnosť, ktorá vyvstala v priebehu preskúmvacieho konania, a to právoplatné zrušenie prieskumného územia (základné rozhodnutie), odpadol dôvod pokračovať v konaní i o zmene tohto územia. Preto správny súd konanie podľa § 99 písm. g/ S.s.p. zastavil.

6. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca - sťažovateľ z dôvodov uvedených v ust. § 440 ods. 1 písm. g/ a f/ S.s.p. kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ v prvom rade uviedol, že správnu žalobu doručil krajskému súdu dňa 13.12.2016, teda v čase účinnosti Správneho súdneho poriadku. Mal za to, že je bez akéhokoľvek významu, konštatovanie krajského súdu o tom, že žalobca bol právoplatne vylúčený z predmetného správneho konania. Rozhodnutie týkajúce sa postavenia sťažovateľa/žalobcu v predmetnom správnom konaní je predmetom súdneho prieskumu, ale bez ohľadu na to, súd bol povinný posúdiť, či žalobca spĺňa podmienky zainteresovanej verejnosti podľa § 42 ods. 1 S.s.p. a v tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že rozhodnutím žalovaného o tom, že nie je účastníkom predmetného správneho konania, nie je súd viazaný (§ 131 S.s.p.). Otázka vylúčenia sťažovateľa z predmetného správneho konania však celkom zjavne nebola pre krajský súd zásadná pri jeho rozhodovaní, keďže zastavenie konania bolo založené na právnom názore súdu, že rozhodnutie napadnuté žalobou bolo zrušené, prieskumné územie už neexistuje a aj vyhovenie žalobe by neprivedilo sťažovateľovi reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech. Zdôraznil, že zmyslom a cieľom aktívnej legítimácie zainteresovanej verejnosti na podanie správnej žaloby je ochrana verejného záujmu pri rozhodovaní vo veciach životného prostredia. Správny súd preto zásadným spôsobom pochybil, ak dospel k záveru, že sťažovateľ by zrušením rozhodnutia nemal reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech. Zmyslom a účelom žaloby zainteresovanej verejnosti však nie je dosiahnutie konkrétneho prospechu pre konkrétny subjekt predstavujúci zainteresovanú verejnosť, ale dosiahnutie takého stavu, kedy rozhodnutie vydané v rozpore s verejným záujmom vo veci životného prostredia bude súdom posúdené a zrušené. Uvedenú argumentáciu sťažovateľ oprel okrem iného aj o čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru i rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-240/09 zo dňa 08.03.2011. Je zrejmé, že inštitút žaloby zainteresovanej verejnosti proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy vo veci životného prostredia je prostriedkom ochrany verejného záujmu. Skutočnosť, či tento záujem porušený bol alebo nie, nezaniká tým, že rozhodnutie napadnuté správnu žalobou stratí platnosť, zrušenie takéhoto rozhodnutia, v prípade jeho rozporu s verejným záujmom je bez ohľadu na uplynutie doby jeho platnosti pre ochranu jeho záujmu zásadné a rovnako je zásadné aj pre účinnú realizáciu práv zainteresovanej verejnosti podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Výklad prijatý správnym súdom v skutočnosti znamená, že verejný záujem v oblasti životného prostredia chrániť potrebné nie je, v situácii keď rozhodnutie napadnuté správnu žalobou zainteresovanej verejnosti, ktoré zakladalo právne účinky rok a 10 mesiacov, ďalej tieto právne účinky nezakladá, keďže bolo vydané nové rozhodnutie o zrušení prieskumného územia. V tejto spojitosti sťažovateľ poznamenal, že správny súd navyše v odôvodnení svojho rozhodnutia nesprávne uviedol, že rozhodnutím o zrušení prieskumného územia bolo zrušené aj rozhodnutie napadnuté žalobou o predĺžení doby platnosti a zmenšení rozlohy prieskumného územia. Takýto názor krajského súdu nesprávne naznačuje, ako by rozhodnutie o zrušení prieskumného územia zo dňa 25.05.2018 malo účinky ex tunc, teda ako by rušilo spätne právne účinky rozhodnutia napadnutého žalobou. Takýto účinok však rozhodnutie o zrušení prieskumného územia nemá a platí len ex nunc. Niet preto žiadneho

dôvodu, aby správny súd odmietol prieskum meritórneho rozhodnutia, ktoré už vyvolávalo právne účinky a vyplývali z neho oprávnenia pre ďalších účastníkov - držiteľov prieskumného územia. Nie je verejným záujmom v oblasti životného prostredia, aby po takmer 2 rokoch, kedy žalobou napadnuté rozhodnutie vyvolávalo právne účinky nebol vykonaný prieskum zákonnosti tohto rozhodnutia a nebolo súdom posúdené a rozhodnuté, či takéto právne účinky boli alebo neboli založené na nezákonnom rozhodnutí. Verejný záujem na ochrane životného prostredia nemožno obmedziť na okolnosť, že v čase rozhodovania správneho súdu už napadnuté rozhodnutie právne účinky nevyvoláva, pretože tým by sa odoprela verejnému záujmu ochrana za obdobie, kedy tento verejný záujem porušovaný nezákonným rozhodnutím a jeho účinkami bol.

7. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že krajský súd postupoval v súlade s § 99 písm. g/ S.s.p., keď aj v zmysle komentára k Správne súdному poriadku možno za takéto prípady považovať napr. zánik rozhodnutia na základe ustanovenia zákona (ex lege) alebo uplynutím času, na ktorý bolo obmedzené, pred vydaním rozhodnutia správneho súdu vo veci samej alebo strata účinkov preskúmaného rozhodnutia. Žalovaný ďalej uviedol, že mu nie je zrejмый súvis medzi ust. § 178 ods. 3 S.s.p. a namietanou nemožnosťou zastavenia konania podľa § 99 písm. g/ S.s.p., nakoľko toto ustanovenie sa vzťahuje na konanie podľa S.s.p. bez ohľadu na to, kto je žalobcom. Žalovanému nie je známe, že by sa konania o správnych žalobách zainteresovanej verejnosti v tomto smere spravovali nejakými osobitnými ustanoveniami S.s.p. a ani žalobca žiadne takéto ustanovenia S.s.p. v kasačnej sťažnosti neuviedol. Rovnako mu nie je zřejmé, aké úvahy viedli žalobcu k záveru, že zastavením konania došlo k porušeniu jeho práva na prístup k súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré by mohli byť v rozpore s právnou úpravou v oblasti životného prostredia, nakoľko žalobca podaním žaloby využil svoje právo na súdnu ochranu garantovanú čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru aj čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR. K nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 875/2016 zo dňa 28.02.2017 uviedol, že Ústavný súd SR sa v ňom stotožnil s názorom Najvyššieho súdu SR, že v predmetných konaniach nebolo právo sťažovateľa (žalobcu) na súdnu a inú právnu ochranu porušené. Taktiež zdôraznil, že v súčasnosti, keď bolo vydané rozhodnutie zo dňa 25.05.2018, ktorým bolo zrušené prieskumné územie, čím stratilo preskúmané rozhodnutie právne účinky, nebude možné rozhodnúť v danej veci spôsobom, ktorý by bol pre žalobcu akýmkoľvek spôsobom výhodnejší alebo mu poskytol vyššiu ochranu jeho práv a právom chránených záujmov. Opätovné prejednanie veci by pre žalobcu neprineslo priaznivejší výsledok vo veci, čo je v tomto štádiu súdneho konania zřejmé, naopak spôsobuje zbytočné prietahy v konaní správneho súdu a popiera názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Sž/98-102/02 zo dňa 17.12.2002. Záverom poukázal na judikatúru Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, z ktorej vyplýva, že v obdobných veciach bolo konanie zastavené z dôvodu, že žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu stratilo platnosť (uplynutím času, na ktorý bolo vydané). Žiadal preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa ust. § 21 písm. a/ S.s.p. v spojení s ust. § 438 ods. 2 S.s.p., po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (ust. § 443 S.s.p. a ust. § 444 S.s.p.), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (ust. § 442 S.s.p.), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (ust. § 439 S.s.p.), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (ust. § 445 ods. 1 S.s.p. a ust. § 57 S.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie správneho súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa ust. § 440 S.s.p., ust. § 441 S.s.p. a ust. § 453 S.s.p. a postupom podľa ust. § 455 S.s.p. bez nariadenia pojednávania, po neverejnej porade senátu (ust. § 137 ods. 1 S.s.p. v spojení s ust. § 452 ods. 1 S.s.p.) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

9. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti bolo uznesenie krajského súdu č.k.1S/304/2016-186 zo dňa 11. júla 2018, ktorým podľa § 99 písm. g/ S.s.p. zastavil konanie o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného - listu č. 52247/2016 (2) sp.zn.7738/2016-9.2 zo dňa 29.9.2016. V uvedenom rozhodnutí - liste žalovaný konštatoval, že podanie sťažovateľa proti rozhodnutiu č.sp. 5020/2016-7.3 č.z. 32017/2016 zo dňa 07.06.2016 nie je možné posudzovať ako rozklad, nakoľko nebolo podané účastníkom konania. Rozhodnutím č.sp. 5020/2016-7.3 č.z.

32017/2016 zo dňa 07.06.2016 orgán verejnej správy prvého stupňa rozhodol o zmenšení rozlohy a predĺžení doby platnosti prieskumného územia Medzilaborce - ropa a horľavý zemný plyn pre držiteľov prieskumného územia (ďalší účastníci konania 1, 2, 3) na vykonávanie ložiskového geologického prieskumu vyhradených nerastov: ropa a horľavý zemný plyn v etape vyhľadávacieho ložiskového prieskumu o 5 rokov, a to do 01.08.2021.

10. Kasačný súd vychádzajúc z dôvodov kasačnej sťažnosti považoval za kľúčové posúdiť správnosť postupu krajského súdu, ktorý májúc za to, že dňa 18.06.2018 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie geológie a prírodných zdrojov, odboru štátnej geologickej správy č.s. 6111/2018-5.3 č.z. 27406/2018 zo dňa 25.05.2018, ktorým ministerstvo rozhodlo na žiadosť držiteľov prieskumného územia o zrušení prieskumného územia Medzilaborce, dospel k záveru, že zrušením prieskumného územia sa stalo bezpredmetným aj rozhodovanie o zmene, čo má v tomto prípade za následok, že odpadol predmet konania, a teda je daný dôvod na zastavenie súdneho preskúmvacieho konania podľa § 99 písm. g/ S.s.p., keďže prieskumné územie Medzilaborce - ropa a horľavý zemný plyn, ktoré bolo základom napadnutého rozhodnutia, už zaniklo a neexistuje.

11. Kasačný súd úvodom poukazuje na tú skutočnosť, že je povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci svojou činnosťou naplňať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj právna istota, a s princípom právnej istoty v rozhodovacej činnosti súdov korešponduje zásada rozhodovania súdov v obdobných veciach rovnakým spôsobom.

12. Uvedená zásada je pre oblasť správneho súdnictva legislatívne zakotvená prostredníctvom § 464 ods. 1 S.s.p. podľa ktorého: „Ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.“

13. Na základe citovaného zákonného ustanovenia ku sťažnostným bodom sťažovateľa poukazuje senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na odôvodnenie skôr vydaného uznesenia sp.zn. 8Sžk/36/2018 zo dňa 28. novembra 2019, s ktorým sa konajúci kasačný súd v celom rozsahu stotožňuje a v príslušnom rozsahu uvádza:

„V prejednávanej veci je sporným, či správny súd postupoval v súlade so zákonom, keď zastavil podľa ustanovenia § 99 písm. g) Správneho súdneho poriadku konanie o správnej žalobe, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a opatrenia žalovaného z 29. septembra 2016 č. 52250/2016(1), sp. zn. 7738/2016-9.2, ktorým Minister životného prostredia Slovenskej republiky oznámil žalobcovi, že jeho podanie z 11. augusta 2016 označené ako „Rozklad proti rozhodnutiu Ministerstva životného prostredia. Odbor štátnej geologickej správy, sp.zn. 5019/2016-7. 3. zo dňa 07.06.2016“ nie je možné posudzovať ako rozklad proti rozhodnutiu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Odboru štátnej geologickej správy zo 7. júna 2016 č. spisu 5019/2016-7.3, č. záznamu 32020/2016, keď žalobca tvrdí, že týmto postupom mu bolo odopreté právo na meritórne preskúmanie listu ministra a tým aj právo na rozhodnutie, či týmto listom bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.

Na úvod kasačný súd poznamenáva, že s Dohovorom o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia prijatým 25. júna 1998 v Aarhuse (ďalej aj ako „Aarhuský dohovor“) vyslovila Národná rada Slovenskej republiky súhlas svojím uznesením č. 1840 z 23. septembra 2005 a rozhodla, že Aarhuský dohovor je medzinárodná zmluva podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky podpísal listinu o prístupe k Aarhuskemu dohovoru 31. októbra 2005. Listina o prístupe bola uložená 5. decembra 2005 u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára dohovoru. Vo vzťahu k Slovenskej republike Aarhuský dohovor nadobudol platnosť a účinnosť 5. marca 2006 podľa článku 20 ods. 3 Aarhuskeho dohovoru (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 43/2006 Z. z. o prijatí Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia).

Podľa článku 2 ods. 5 Aarhuskeho dohovoru „verejnosť“ znamená jednu alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb a v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou ich združenia, organizácie alebo skupiny.

Podľa článku 2 ods. 5 Aarhuskeho dohovoru „zainteresovaná verejnosť“ znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces.

Podľa článku 19 ods. 2 Aarhuskeho dohovoru každá Strana v rámci svojho vnútroštátneho práva zabezpečí, aby členovia zainteresovanej verejnosti

a) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne,
b) ak pretrváva porušovanie ich práva v prípadoch, kde to právne predpisy Strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku,
mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona na účely napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6 a v prípadoch ustanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru.

O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, bude rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej verejnosti široký prístup k spravodlivosti v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá spĺňa požiadavky uvedené v článku 2 ods. 5, považuje za dostatočný na účely písmena a). Tieto organizácie budú považované za také, ktorých práva môžu byť porušené na účely písmena b).

Podľa ustanovenia § 42 ods. 1 Správneho súdneho poriadku ak má zainteresovaná verejnosť alebo dotknutá verejnosť (ďalej len „zainteresovaná verejnosť“) právo podľa osobitného predpisu na účasť v administratívnom konaní vo veciach životného prostredia, je oprávnená

a) podať správnu žalobu podľa § 6 ods. 2 písm. a) ,
b) podať žalobu proti nečinnosti podľa § 6 ods. 2 písm. e) ,
c) podať žalobu proti všeobecne záväznému nariadeniu,
d) zúčastniť sa na konaní o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. a) ; ustanovenia tohto zákona týkajúce sa osoby zúčastnenej na konaní sa primerane použijú aj na zainteresovanú verejnosť.

Podľa ustanovenia § 178 ods. 3 Správneho súdneho poriadku zainteresovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.

Kasačný súd z predloženého súdneho spisu (správnej žaloby) zistil, že žalobca - Lesoochranárske zoskupenie Vlč, občianske združenie, v správnej žalobe uvádza, že ju podáva ako zainteresovaná verejnosť podľa ustanovenia § 42 ods. 1 Správneho súdneho poriadku a svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodzuje z ustanovenia § 178 ods. 3 Správneho súdneho poriadku, keď tvrdí, že rozhodnutím žalovaného orgánu verejnej správy bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia a uvádza tiež skutočnosti na ktorých toto tvrdenie zakladá.

Podľa názoru kasačného súdu žalobca - Lesoochranárske zoskupenie Vlč, občianske združenie, vystupuje v pozícii žalobcu ako zainteresovaná verejnosť, keď spĺňa tak podmienky vnútroštátneho práva pre priznanie statusu zainteresovanej verejnosti v prejednávanej veci ako aj podmienky Aarhuskeho dohovoru, ktorý má prednosť v zmysle článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky pred vnútroštátnymi zákonmi (článok 2 ods. 5 Aarhuskeho dohovoru).

Z ustanovenia § 178 ods. 3 Správneho súdneho poriadku potom vyplýva, že zainteresovaná verejnosť

má podľa vnútroštátneho práva aktívnu vecnú legitimáciu na podanie správnej žaloby ak tvrdí, že rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia. Ďalej, že podľa článku 9 ods. 2 Aarhuskeho dohovoru platí, že zainteresovanej verejnosti má strana dohovoru (teda aj Slovenská republika) zabezpečiť prístup k procesu preskúmania akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia podliehajúceho článku 6 Aarhuskeho dohovoru (teda aj prejednávanej veci) pred súdom ak má na tom zainteresovaná verejnosť dostatočný záujem. O tom, čo predstavuje dostatočný záujem, má byť rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej verejnosti široký prístup k spravodlivosti.

Kasačný súd ďalej poukazuje, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je potom omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Kasačný súd zistil, že v prejednávanej veci správny súd vec nesprávne právne posúdil, keď na prejednávanej veci nesprávne aplikoval ustanovenie § 177 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, ktoré pojednáva všeobecne o aktívnej vecnej legitimácii fyzických a právnických osôb v správnom súdnictve a následne preto nesprávne vyvodil, že bolo v prejednávanej veci potrebné skúmať, či napadnuté rozhodnutie môže zasiahnuť alebo sa dotýkať subjektívnych práv alebo právom chránených záujmov žalobcu a či by žalobca mal zrušením rozhodnutia reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech.

Podľa názoru kasačného súdu platí, že zainteresovaná verejnosť sa správnu žalobou nedomáha ochrany svojich subjektívnych práv a právom chránených záujmov, ktoré mali byť rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy porušené alebo priamo dotknuté ale domáha sa ochrany verejného záujmu v oblasti životného prostredia. Účelom správnej žaloby zainteresovanej verejnosti preto nie je ochrana práv a právom chránených záujmov konkrétneho subjektu - jednotlivca alebo skupiny osôb v podobe posúdenia zákonnosti rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy (ako vyvodzuje správny súd) ale ochrana životného prostredia ako celospoločenského verejného záujmu.

Sama skutočnosť, že rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ktoré bolo napadnuté správnu žalobou zainteresovanej verejnosti, bolo zrušené, zaniklo či stratilo svoju platnosť alebo účinky ešte neznamená, že nemohol byť rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy porušený (ohrozený - vychádzajúc z Aarhuskeho dohovoru) verejný záujem na ochrane životného prostredia. V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani skutočnosť, že správnym súdnym prieskumom rozhodnutí alebo opatrení orgánov verejnej správy v oblasti životného prostredia sa realizuje tiež právo verejnosti na informácie, či tieto rozhodnutia alebo opatrenia, ktoré boli alebo sú spôsobilé ohroziť či porušiť verejný záujem na ochrane životného prostredia, boli vydané v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky s cieľom posilniť zodpovednosť a transparentnosť rozhodovania orgánov verejnej správy v oblasti životného prostredia.

Tiež možno poukázať aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2017 sp.zn. III. ÚS 875/2016-41, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že: „obiter dictum dáva do pozornosti sťažovateľa právnu úpravu účinnú od 1. júla 2017, keď zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok zaviedol inštitút zainteresovanej verejnosti (resp. dotknutej verejnosti - zjednocujúc tak terminologickú nejednotnosť pomenovania tohto inštitútu v právnej úprave), ktorá predstavuje nový osobitný procesný subjekt, ktorý má oproti nedostatočnej pôvodnej právnej úprave danej piatou časťou Občianskeho súdneho poriadku zabezpečiť náležitú realizáciu procesných práv v konaní pred správnym súdom vo veciach životného prostredia a ktorý reflektuje požiadavku na účasť zainteresovanej verejnosti v administratívnom konaní vo veciach životného prostredia, ktorá vyplýva jednak z vnútroštátnych a európskych právnych predpisov, ako i medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky (tiež napr. Aarhuský dohovor); osobitne prihliada na diskrepanciu v rozsahu procesným oprávnený účastníka takéhoto konania a zainteresovanej, resp. dotknutej osoby v takomto administratívnom konaní, zaisťujúc

tak faktické stotožnenie týchto inštitútov pre konania týkajúce sa životného prostredia. Vzhľadom na zmenenú procesno-právnu úpravu možno predpokladať revíziu praxe správnych súdov stabilizovanej v režime predchádzajúcej procesnej úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku.“

Kasačný súd preto dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná v zmysle ustanovenia § 440 ods. 1 písm. g/ Správneho súdneho poriadku, a preto uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 11. júla 2018 č.k. 1S 297/2016-220 zrušil a vec mu vrátil podľa ustanovenia § 462 ods. 1 Správneho súdneho poriadku na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou správneho súdu postupovať pri preskúvaní rozhodnutia žalovaného orgánu verejnej správy vo vyššie naznačenom smere (ustanovenie § 469 Správneho súdneho poriadku).“

14. Kasačný súd preto pridržiavajúc sa vyššie uvedených záverov vyplývajúcich z jeho skoršej rozhodovacej činnosti musel konštatovať, že kasačná sťažnosť sťažovateľa je dôvodná v zmysle ust. § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p., a preto napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil podľa ust. § 462 ods. 1 S.s.p. na ďalšie konanie.

15. V ďalšom konaní bude úlohou správneho súdu postupovať pri preskúvaní rozhodnutia žalovaného orgánu verejnej správy vo vyššie naznačenom smere (ust. § 469 S.s.p.). V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne správny súd aj o náhrade trov konania v konaní o kasačnej sťažnosti (ust. § 467 ods. 3 S.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (ust. § 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.